

«Δια βίου Εκπαίδευση και Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών»

Ερευνητικό Έργο στο πλαίσιο της
ΔΕΣΜΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
του **ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ**
για **ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**
την περίοδο **2003-2005**

ΚΟΙΝΩ/1104/21

Σύντομη έκθεση αποτελεσμάτων

Δρ Χρήστος Θεοφιλίδης

Δρ Μαίρη – Ιωαννίδου Κουτσελίνη

Δρ Δέσποινα Μαρτίδου – Φορσιέρ

Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου – Ευριπίδου

Δρ Σήφης Μπουζάκης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Λευκωσία 2008

**«Δια βίου Εκπαίδευση και
Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών»**

Ερευνητικό Έργο στο πλαίσιο της
ΔΕΣΜΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
του **ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ**
για **ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**
την περίοδο 2003-2005

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Αριθμός Πρωτοκόλλου: ΚΟΙΝΩ/1104/21

Διάρκεια έργου: 36 μήνες (1/09/2005 έως 31/8/2008)

Δίκτυο Συνεργασίας:

Ανάδοχος Φορέας :

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού,

Συνεργαζόμενοι Φορείς:

1. Πανεπιστήμιο Κύπρου
2. Πανεπιστήμιο Πατρών

Τελικοί Χρήστες

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου
Εκπαιδευτικές Οργανώσεις και Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Ιδιώτης ερευνητής

Δρ Χρήστος Θεοφιλίδης

Συντονίστρια Έργου:

Δρ Δέσποινα Μαρτίδου – Φορσιέ

*Επιστημονικοί Συνεργάτες:

Δρ Χρήστος Θεοφιλίδης

Δρ Μαίρη – Ιωαννίδου Κουτσελίνη

Δρ Δέσποινα Μαρτίδου – Φορσιέ

Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου – Ευριπίδου

Δρ Σήφης Μπουζάκης

*Τα ονόματα των ερευνητών παρουσιάζονται σε αλφαβητική σειρά

ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Το ερευνητικό έργο αποσκοπεί στη διερεύνηση της παρούσας κατάστασης αναφορικά με την ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση και τη δια βίου επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Επίσης, το έργο στοχεύει στην υποβολή εισηγήσεων για τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων ευκαιριών συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών και τη δημιουργία ευέλικτων μορφών επαγγελματικής ανάπτυξης που θα συμβάλουν αποτελεσματικά:

- στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής τους στη δια βίου επαγγελματική ανάπτυξη,
- στην ανάπτυξη των ικανοτήτων τους, και
- στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Οι γενικοί στόχοι του έργου είναι:

- Η εκτίμηση του βαθμού ικανοποίησης των εκπαιδευτικών από τα υφιστάμενα προγράμματα ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης και συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης.
- Η εκτίμηση των αναγκών των εκπαιδευτικών για συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη.
- Η αξιολόγηση των παραγόντων που επηρεάζουν τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε προγράμματα δια βίου επαγγελματικής ανάπτυξης.
- Η αξιολόγηση του βαθμού διαφοροποίησης των πιο πάνω παραγόντων ανάλογα με τα δημογραφικά στοιχεία των εκπαιδευτικών.

Το ερευνητικό έργο έχει επίσης ως επιστημονικό στόχο την κατασκευή ενός έγκυρου ερευνητικού εργαλείου για τη διαχρονική διερεύνηση της συμμετοχής των εκπαιδευτικών σε δραστηριότητες δια βίου μάθησης και συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης, καθώς και τη μέτρηση των παραγόντων που επηρεάζουν τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε προγράμματα δια βίου μάθησης, του βαθμού ικανοποίησης των εκπαιδευτικών για τους υφιστάμενους τρόπους παροχής συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης. Το εργαλείο αυτό θα συμβάλει στη συνεχή βελτίωση των παραμέτρων που επηρεάζουν τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε προγράμματα δια βίου μάθησης και στην προώθηση της επαγγελματικής ανάπτυξης στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Μικτή μεθοδολογία: ατομικές και ομαδικές συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, ημιδομημένο ερωτηματολόγιο σε τυχαίο και αντιπροσωπευτικό δείγμα εκπαιδευτικών.

Πληθυσμός έρευνας

- Όλοι οι εκπαιδευτικοί Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Δείγμα

- Τυχαίο, αντιπροσωπευτικό και στρωματοποιημένο κατά επαρχία.
- Έλαβαν μέρος 619* εκπαιδευτικοί, 219 (42%) από τη Δημοτική Εκπαίδευση, 301 (48%) από τη Μέση Γενική Εκπαίδευση και 47 (8%) από τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση. Αριθμός 189 εκπαιδευτικών (31%) είναι άντρες και 392 (63%) γυναίκες.

*Οι διαφορές που παρουσιάζονται στους αριθμούς και στα ποσοστά των ομάδων του δείγματος, σε σχέση με το συνολικό αριθμό εκπαιδευτικών του δείγματος, οφείλονται στις ελλείπουσες περιπτώσεις στις δηλώσεις των εκπαιδευτικών

Ερευνητικό εργαλείο

Με το ημιδομημένο ερωτηματολόγιο, το οποίο κατασκευάστηκε με βάση την ανάλυση των ομαδικών συνεντεύξεων, διερευνήθηκαν οι απόψεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με τις πιο κάτω θεματικές ενότητες:

- Συμμετοχή σε επιμορφωτικές δραστηριότητες.
- Λόγοι και κριτήρια συμμετοχής σε δραστηριότητες επιμόρφωσης.
- Εμπόδια συμμετοχής.
- Ανάγκες επιμόρφωσης.
- Ιεράρχηση δεξιοτήτων δια βίου μάθησης.
- Επιθυμητά κίνητρα για συμμετοχή σε δραστηριότητες επιμόρφωσης.

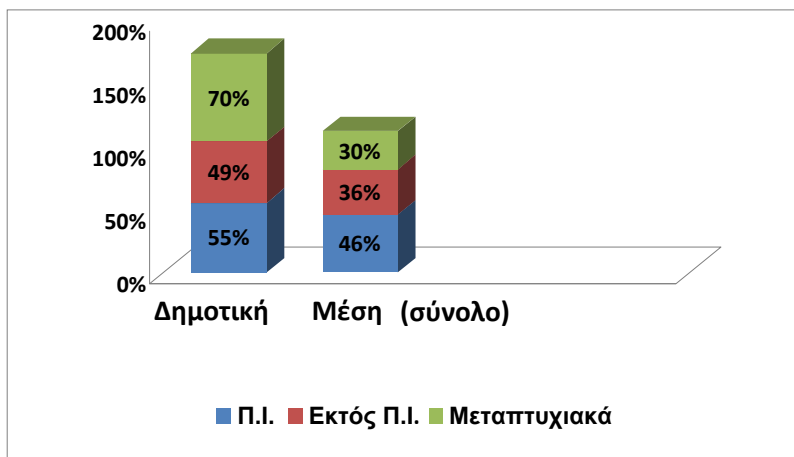
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται συνοπτικά, ομαδοποιημένα στις παρακάτω έξι θεματικές ενότητες:

1) Συμμετοχή σε επιμορφωτικές δραστηριότητες κατά τη χρονιά 2005 - 2006

Οι εκπαιδευτικοί παρακολουθούν συνήθως σεμινάρια που οργανώνουν οι επιθεωρητές (48%), προαιρετικά σεμινάρια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου (Π.Ι.) (41%), εκπαιδευτικά συνέδρια (41%), άλλα σεμινάρια του Π.Ι. (21%) και μεταπτυχιακά προγράμματα (10%). Σημειώνεται ότι οι εκπαιδευτικοί είχαν την ευκαιρία να δηλώσουν περισσότερες από μια επιλογές.

Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δραστηριότητες κατά εκπαιδευτική βαθμίδα φαίνεται στο Γράφημα 1:

Γράφημα 1: Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δραστηριότητες κατά εκπαιδευτική βαθμίδα

Από ερωτήματα που τέθηκαν στους εκπαιδευτικούς του δείγματος για τις ευκαιρίες επιμόρφωσης στις οποίες εμπλέκονται, καθώς και την αξιολόγηση των ευκαιριών αυτών, προκύπτουν τα πιο κάτω:

- Γενικά, οι εκπαιδευτικοί του δείγματος δεν παρακολουθούν σε μεγάλο βαθμό σεμινάρια.
- Συγκριτικά, οι εκπαιδευτικοί της δημοτικής εκπαίδευσης παρακολουθούν περισσότερα επιμορφωτικά προγράμματα από τους συναδέλφους των της μέσης εκπαίδευσης.
- Τα σεμινάρια που παρακολουθούν δεν τους ικανοποιούν ιδιαίτερα, αφού δεν ικανοποίησαν τις ανάγκες τους γενικά.
- Μεγαλύτερη ικανοποίηση είχαν σε σχέση με την επαγγελματική τους ανάπτυξη.
- Μεγάλο ποσοστό εκπαιδευτικών (45%) προτιμούν να τυγχάνουν επιμόρφωσης στην αρχή της σχολικής χρονιάς, άλλοι (34%) κατά τη διάρκειά της και λιγότεροι (μόνο 19%) στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

2) Λόγοι και κριτήρια παρακολούθησης/συμμετοχής σε επιμορφωτικές δραστηριότητες

2.1. Λόγοι παρακολούθησης/συμμετοχής

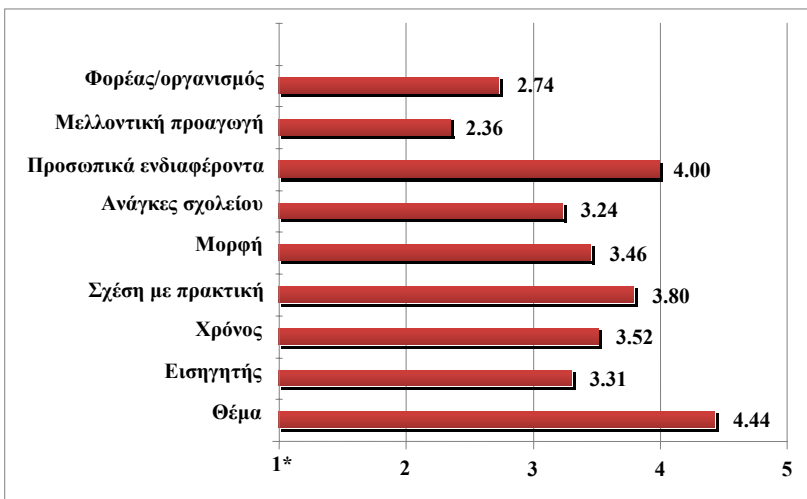
Οι βασικοί λόγοι παρακολούθησης / συμμετοχής σε προγράμματα επιμόρφωσης είναι:

- η ενημέρωση σε νέες εξελίξεις στα θέματα που διδάσκουν,
- η ενημερότητα για τις εξελίξεις στα παιδαγωγικά γενικά, και
- η βελτίωση της πρακτικής στην τάξη.

Πολύ λίγο συμμετέχουν στην επιμόρφωση για λόγους προαγωγής.

2.2. Κριτήρια συμμετοχής σε δραστηριότητες ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης

Το Γράφημα 2 παρουσιάζει τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τα κριτήρια που θέτουν για τη συμμετοχή τους σε επιμορφωτικές δραστηριότητες:

*1=καθόλου 5=πάρα πολύ

Γράφημα 2: Κριτήρια συμμετοχής σε επιμορφωτικές δραστηριότητες

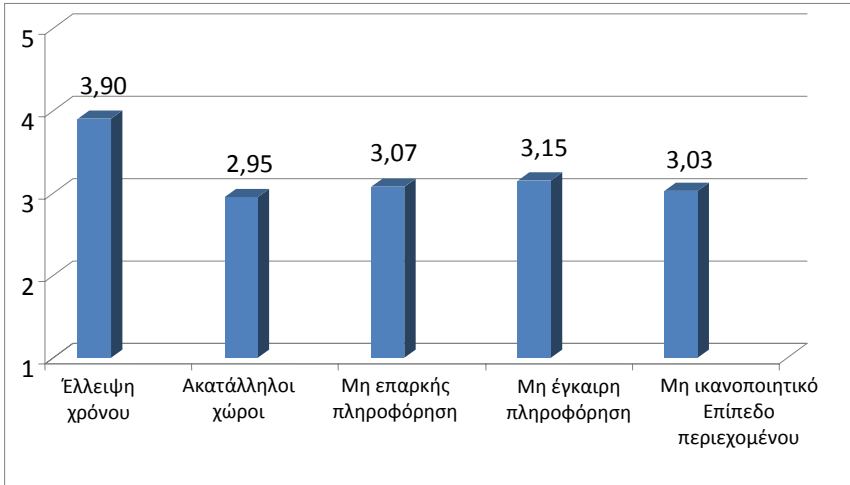
Όπως δηλώνουν οι εκπαιδευτικοί, τα δύο βασικότερα κριτήρια για τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες επιμόρφωσης είναι:

- το θέμα του σεμιναρίου, και
- η κάλυψη προσωπικών αναγκών και ενδιαφερόντων

Σε μικρότερο βαθμό επηρεάζουν τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση άλλοι παράγοντες, όπως: η σχέση του σεμιναρίου με την πρακτική του σχολείου, η μορφή του, η συμβολή τους σε μελλοντική προαγωγή, ο φορέας που οργανώνει το σεμινάριο.

3) Εμπόδια συμμετοχής

Το Γράφημα 3 παραθέτει τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τους λόγους που τους εμποδίζουν να συμμετέχουν σε επιμορφωτικές δραστηριότητες.

*1=καθόλου 5=πάρα πολύ

Γράφημα 3: Εμπόδια παρακολούθησης επιμορφωτικών δραστηριοτήτων

Φαίνεται καθαρά ότι οι δύο βασικότεροι λόγοι για τους οποίους οι εκπαιδευτικοί δεν εμπλέκονται σε δραστηριότητες επιμόρφωσης είναι:

- η έλλειψη χρόνου, και
- η μη έγκαιρη και μη επαρκής πληροφόρηση

4. Ανάγκες επιμόρφωσης

4.1 Θεματολογία

Οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να δηλώσουν τρία θέματα **Γενικής Παιδαγωγικής** στα οποία θα ήθελαν επιμόρφωση. Τα θέματα που συγκέντρωσαν την υψηλότερη συχνότητα είναι, κατά σειρά, τα παρακάτω:

- Εκπαιδευτική Ψυχολογία (42,80%).

- Ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση–Πολιτειότητα (36,20%).
- Ανάπτυξη προγραμμάτων στη σχολική μονάδα (37,30%).

Οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν επίσης να δηλώσουν τρία θέματα **εφαρμογών-διδασκαλίας** στα οποία θα ήθελαν επιμόρφωση. Τα θέματα που συγκέντρωσαν την υψηλότερη συχνότητα ήταν, κατά σειρά, τα παρακάτω:

- Θέματα παραβατικότητας και προβληματικής συμπεριφοράς (56.20%).
- Διαφοροποίηση της διδασκαλίας (43.80%).
- Εφαρμογές ηλεκτρονικού υπολογιστή (42.20%).

4.2. Μορφές ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης που προτιμούν

Πιο κάτω παρουσιάζονται κατά σειρά προτίμησης οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τις μορφές επιμόρφωσης που προτιμούν:

- Ανταλλαγή εμπειριών με άλλους εκπαιδευτικούς (π.χ. δίκτυα, 'κοινότητες' εκπαιδευτικών) – 3,89
- Σεμινάρια στη σχολική μονάδα – 3,87
- Στήριξη στο διδακτικό έργο – 3,79
- Εργαστήρια – 3,78
- Σειρές μαθημάτων μικρής διάρκειας – 3,74
- Ανταλλαγές εκπαιδευτικών (ευρωπαϊκά προγράμματα) – 3,66

5. Ιεράρχηση δεξιοτήτων δια βίου μάθησης

Ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς να ιεραρχήσουν δέκα δεξιότητες / ικανότητες δια βίου μάθησης, όπως αυτές προτάθηκαν σε σχετικό έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ιεράρχηση που προέκυψε, αρχίζοντας από τις πιο σημαντικές, έχει την παρακάτω εικόνα:

Επάρκεια στη μητρική γλώσσα.

Μάθηση πώς να μαθαίνω.

Διαπροσωπικές, διαπολιτισμικές και κοινωνικές δεξιότητες.

Δεξιότητες επιχειρηματικότητας.

Μαθηματική ικανότητα.

Βασικές ικανότητες στην Επιστήμη και Τεχνολογία.

Ερευνητικές δεξιότητες.

Γνώση Κουλτούρας και Πολιτισμού.

Επάρκεια σε μια τουλάχιστον ξένη γλώσσα.
Δεξιότητες πολιτεότητας.

Είναι σαφές ότι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ως πλέον σημαντικές δεξιότητες τις παρακάτω: «επάρκεια στη μητρική γλώσσα», «μαθαίνω πώς να μαθαίνω» και «Διαπροσωπικές, διαπολιτισμικές και κοινωνικές δεξιότητες».

6. Επιθυμητά κίνητρα για συμμετοχή σε δραστηριότητες επιμόρφωσης

Σε ερώτηση που αφορούσε στα κίνητρα που πρέπει να δίνονται στους εκπαιδευτικούς για συμμετοχή σε επιμόρφωση φάνηκε ότι, πρωτίτως, οι εκπαιδευτικοί επιθυμούν μείωση του διδακτικού χρόνου (66%), αναγνώριση της επιμόρφωσης με την παραχώρηση πιστωτικών μονάδων (64%) και επιμόρφωση σε εργάσιμο χρόνο (56%). Δύο άλλα θέματα (προσφορά υποτροφιών-31% και σύνδεση επιμόρφωσης με σύστημα προαγωγών-29%) θα μπορούσαν επίσης να επενεργήσουν θετικά στην απόφαση των εκπαιδευτικών να εμπλακούν σε δραστηριότητες επιμόρφωσης.

Άλλα ευρήματα

Το φύλο των εκπαιδευτικών και τα χρόνια υπηρεσίας τους δε σχετίζονται σε στατιστικά σημαντικό βαθμό με τις απόψεις που έχουν για την εμπλοκή τους σε επιμορφωτικές δραστηριότητες. Ωστόσο, η βαθμίδα στην οποία εργάζονται οι εκπαιδευτικοί επηρεάζει τις απόψεις τους για την επιμόρφωση, αφού οι εκπαιδευτικοί της δημοτικής εκπαίδευσης δηλώνουν ότι συμμετέχουν περισσότερο σε επιμόρφωση, είναι πιο έτοιμοι και θετικοί έναντί της και έχουν διαφορετικές ανάγκες από τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δραστηριότητες είναι μειωμένη. Για να αυξηθεί αυτή η συμμετοχή και να δημιουργηθούν προϋποθέσεις δια βίου μάθησης των εκπαιδευτικών πρέπει να προσεχθούν τα παρακάτω:

1.1 Να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στη θεματολογία της επιμόρφωσης. Προκύπτει ότι τα θέματα επιμορφωτικών σεμιναρίων και η συνάφειά τους με τα προσωπικά

ενδιαφέροντα των επιμορφουμένων είναι τα ισχυρότερα κίνητρα συμμετοχής.

1.2. Να αρθούν τα εμπόδια συμμετοχής όπως αυτά παρουσιάζονται σήμερα. Το εύρημα ότι το μεγαλύτερο εμπόδιο είναι η έλλειψη χρόνου αποτελεί έκπληξη, δεδομένου του ελεύθερου χρόνου του απογεύματος που έχουν οι εκπαιδευτικοί. Ενδεχομένως τα οικογενειακά - προσωπικά προβλήματα και/ή τα πάρεργα των εκπαιδευτικών να απορροφούν αρκετό από το χρόνο τους. Το εμπόδιο αυτό μπορεί να υπερπηδηθεί με μακροπρόθεσμο προγραμματισμό και αξιοποίηση κάποιου εργάσιμου χρόνου. Πιο συγκεκριμένα, οι επιμορφωτικές δραστηριότητες που προγραμματίζουν να προσφέρουν διάφοροι φορείς πρέπει να είναι γνωστές πριν από τη λήξη του προηγούμενου σχολικού έτους. Μπορεί επίσης να αξιοποιηθεί αρκετός εργάσιμος χρόνος των εκπαιδευτικών τόσο κατά την έναρξη όσο και τη λήξη του σχολικού έτους.

2. Η θεματολογία που προσελκύει επί του παρόντος το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών και τους ωθεί να συμμετάσχουν σε επιμορφωτικές δραστηριότητες σχετίζεται πρωτίστως με πρακτικά θέματα διδασκαλίας του γνωστικού αντικείμενου που υπηρετούν και δευτερευόντως με την εγγύτερη (παραβατικότητα και προβλήματα συμπεριφοράς) και την ευρύτερη (ευρωπαϊκό συγκείμενο) περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Για την επικαιροποίηση της επιμόρφωσης είναι σημαντικό να γίνονται συστηματικές επισκοπήσεις αναγκών, έτσι ώστε να επισημαίνονται οι τρέχουσες ανάγκες επιμόρφωσης.

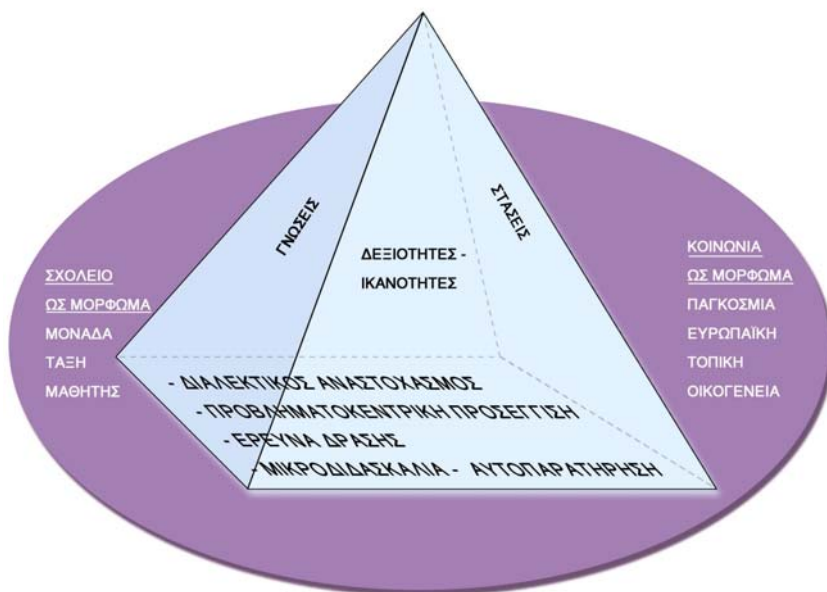
3. Η επιμόρφωση πρέπει να έχει πολυδιάστατο χαρακτήρα τόσο ως προς τους φορείς που την προωθούν όσο και ως προς τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις που εφαρμόζονται. Το πρώτο θα συμβάλει στον εμπλουτισμό των θεμάτων και θα διευκολύνει τις επιλογές των εκπαιδευτικών. Το δεύτερο θα συμβάλει ώστε η επιμόρφωση να είναι περισσότερο ελκυστική και ταυτόχρονα πρακτική ως προς τη χρησιμότητά της.

4. Τα κίνητρα της επιμόρφωσης μπορούν να πολλαπλασιαστούν, αν αυτή στηρίζεται σε ένα σύστημα πίστωσης των επιμορφουμένων για την προσπάθεια που καταβάλλουν. Συνακόλουθα, μια τέτοια

διευθέτηση μπορεί να στηρίζει την επιθυμία για απαίτηση περαιτέρω ακαδημαϊκών προσόντων.

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση που έγινε στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου και τα ευρήματα της σχετικής έρευνας οδηγούν στην υιοθέτηση ενός μοντέλου επιμόρφωσης και δια βίου μάθησης, το οποίο περιγράφουμε ως επαγωγικό και αναδομητικό.

Γράφημα 4: Επαγωγικό και αναδομητικό μοντέλο επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών

Το μοντέλο είναι επαγωγικό με την έννοια ότι ο εκπαιδευτικός έχει να σταθμίσει και να λάβει υπόψη τους διαφορετικούς παράγοντες σε μακροεπίπεδο και μικροεπίπεδο που επηρεάζουν την εργασία του. Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, η ταχύτητα της επικοινωνίας, ο πολυπολιτισμικός χαρακτήρας της κοινωνίας και η ευρωπαϊκή προοπτική δημιουργούν ένα νέο σκηνικό μέσα στο οποίο καλείται να δράσει ο εκπαιδευτικός. Αυτό το σκηνικό γίνεται συνθετότερο με την

επίδραση της συγκεκριμένης σχολικής κουλτούρας την οποία βιώνει ο εκπαιδευτικός ως μέλος ενός συγκεκριμένου σχολικού οργανισμού. Μέσα από ένα πλέγμα σχέσεων και αλληλεπιδράσεων σε σχολικό επίπεδο ο εκπαιδευτικός διαμορφώνει στάσεις και αξίες οι οποίες επηρεάζουν τη διδακτική συμπεριφορά του στην αίθουσα διδασκαλίας, αλλά και την ευρύτερη δράση του στη σχολική μονάδα.

Περαιτέρω το μοντέλο είναι αναδομητικό ως προς το ρόλο που πρέπει να διαδραματίσει ο εκπαιδευτικός στην επιμόρφωσή του. Ο ρόλος αυτός πρέπει να είναι ενεργητικός και βιωματικός σε σχέση τόσο με το περιεχόμενο όσο και με τη μορφή της επιμόρφωσης. Το περιεχόμενο πρέπει να σχετίζεται με τις ανάγκες επιμόρφωσης όπως τις συνειδητοποιεί ο εκπαιδευτικός και η μορφή βιωματική και να οδηγεί σταδιακά σε συνεχώς διευρυνόμενους κύκλους εμπειρογνωμοσύνης, από θεωρητικής και πρακτικής άποψης. Η προβληματοκεντρική αυτή προσέγγιση έχει ως προϋπόθεση την ετοιμότητα για έρευνα δράσης και την αυτόβουλη διάθεση για κριτικό αναστοχασμό της διδακτικής δράσης και των αποτελεσμάτων της.

«Δια βίου Εκπαίδευση και Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών»

